

Standpunt
Februari 2014

‘Elektronisch aanlijnen’ honden

Standpunt Koninklijke Hondenbescherming met betrekking tot ‘elektronisch aanlijnen’ van honden

Inleiding

De Koninklijke Hondenbescherming zet zich in voor verantwoord hondenbezit: hondenbezit dat verantwoord, plezierig en welzijnsbevorderend is voor hond, eigenaar en omgeving.

In Nederland leven bijna zeventien miljoen mensen en naar schatting een kleine twee miljoen honden. Op een relatief klein oppervlakte. De honden in onze drukke maatschappij moeten voor hun eigen welzijn én het welzijn van (de mensen en dieren in) hun omgeving dus goed, veilig en ontspannen kunnen ‘meedraaien’.

Helaas is het fokbeleid nog onvoldoende gericht op het fokken van honden die qua gezondheid en gedrag goed in onze drukke maatschappij passen. Ook op het gebied van opvoeding van honden zijn nog belangrijke stappen te maken, bijvoorbeeld waar het de kundigheid en certificering van instructeurs en gedragsdeskundigen betreft.

Mede daardoor gebeuren er nog te vaak ongelukken met honden, ook tussen honden onderling.

De afgelopen jaren is een aantal uitspraken gedaan door de rechterlijke macht op het gebied van elektronisch aanlijnen van honden, waarbij de hond door middel van een halsband die elektrische schokken aan de hond kan doorgeven middels een afstandsbediening ‘onder controle gehouden’ zou worden.

Rechtspraak

In de rechtspraak wordt meestal geoordeeld dat onder ‘aanlijnen’ het fysiek gebruik van een riem of lijn moet worden verstaan.

Kantonrechter Enschede, 2001:

Op 26 september 2001 heeft de Kantonrechter te Enschede in de zaak ‘Baus’ een uitspraak gedaan. De heer Baus verblijft met een stacaravan op een camping en laat zijn hond ‘Rex’ loslopen en corrigeert zijn hond met een stroomband. De camping heeft daarop laten weten dat Rex niet meer welkom is omdat Rex niet is aangeliend en dat hij daardoor voor overlast kan zorgen. Baus is het hier niet mee eens en vordert dat Rex moet worden toegelaten. Baus is als gevolg van zijn gedeeltelijke invaliditeit niet voldoende stabiel waardoor het voor hem moeilijk is om Rex aan de lijn/riem te houden. Voorts stelt Baus dat met ‘aanlijnen’ ‘onder controle houden’ wordt bedoeld, hetgeen hij doet met de stroomband. De camping stelt dat het gebruik van de stroomband geen aanlijnen is. Anders dan Baus stelt de Kantonrechter dat het gebruiken van een zogenoemde stroomband niet kan worden aangemerkt als aanlijnen. Onder aanlijnen wordt naar het oordeel van de Kantonrechter in het algemeen spraakgebruik toch nog altijd verstaan het bij zich hebben van de hond middels een riem of lijn.

Kantonrechter Haarlem, 2010:

Op dinsdag 28 september 2010 heeft de Haarlemse Kantonrechter bij mondeling vonnis een man vrijgesproken die ervan verdacht werd zijn hond niet te hebben aangeliend. De politie had hem bekeurd voor het niet aanlijnen. De verdachte maakte echter gebruik van een elektronische aanlijning die niet zichtbaar was. Deze elektronische aanlijning bestaat uit een halsband met een ontvanger en een zender waarmee de hondenbezitter stroom kan toedienen.

De rechter heeft conform de eis van de Officier van Justitie de verdachte vrijgesproken, omdat volgens de rechter aan de strekking van het voorschrift van aanlijning is voldaan. De hondenbezitter kan volgens de rechter controle over zijn hond uitoefenen m.b.v. van het elektronische hulpmiddel.

Kantonrechter Arnhem, 2014:

Ruiter met zijn hond in een natuurgebied wordt beboet voor het laten loslopen van zijn hond. De ruiter geeft aan dat zijn hond is aangelijnd met een stroomband en verwijst naar de uitspraak van de Kantonrechter te Haarlem uit 2010.

De rechter is van mening dat als door borden wordt aangegeven dat toegang alleen is toegestaan met een aangelijnde hond, de hond op de gebruikelijke wijze moet zijn aangelijnd, dus met een riem of lijn. De vraag of er meerdere manieren zijn om een hond aan te lijnen doet niet ter zake en het beroep van de hondenbezitter op een eerdere uitspraak, waarin elektronisch aanlijnen was toegestaan, mist daarom relevantie. Als de hondenbezitter zijn hond op een 'ongebruikelijke' wijze aanlijnt (lees: met een stroomband) moet hij bij de eigenaar van het gebied achterhalen of dit is toegestaan. De hondenbezitter had in het gesprek met de handhaver wel gevraagd hoe het nu precies zat en de handhaver zou daar nog op terugkomen. Dat is nooit meer gebeurd, waardoor de rechter vindt dat hoewel de ruiter/hondenbezitter verkeerd zat er geen boete hoeft te worden opgelegd.

Kantonrechter Enschede, 2014:

Een hondenbezitter gaat een wandeling met zijn hond maken in een natuurgebied. Honden zijn in het gebied toegestaan mits aangelijnd. De hondenbezitter denkt hieraan te voldoen door de hond 'elektronisch aan te lijnen' door middel van een stroomband. Bij de aanschaf van deze zogeheten 'stroomband' hebben hij en zijn hond ook een cursus gehad. Bovendien staat op de website van het bedrijf die de cursussen geeft, dat in een eerdere rechtszaak is geoordeeld dat elektronische aanlijning ook 'aanlijnen' is en hij daarom denkt dat het wel goed zit.

De rechter is van mening dat onder 'aanlijnen' in beginsel het fysiek gebruik van een lijn/riem moet worden verstaan. De hondenbezitter had zich moeten realiseren dat de elektronische aanlijning geen gangbare vervanger van de hondenriem is. Hij had daarom moeten achterhalen of de eigenaar van het gebied een 'ruime visie' op het begrip aanlijnen hanteert, in de zin van dat ook het gebruik van de stroomband hieronder zou vallen. Een kijkje op de website van het natuurgebied leert al gauw dat honden moeten zijn aangelijnd ter bescherming van de flora en fauna en om tegemoet te komen aan de gevoelens van andere bezoekers die graag zien dat de hond fysiek is aangelijnd. Het verbod op toegang zonder aangelijnde hond laat derhalve geen ruimte voor elektronische aanlijning middels een stroomband. In het bijzonder stelt de rechter dat de publicatie op de website van een commercieel belanghebbende geen voldoende vertrouwen mag geven dat de publicatie waar is en dat die de stand van het recht in de juiste mate weergeeft dat de hondenbezitter erop mag vertrouwen dat zonder in overtreding te zijn de hond elektronisch kan worden aangelijnd. De hondenbezitter wordt in het ongelijk gesteld en moet alsnog de boete voldoen.

Kantonrechter Enschede, 2015:

Hondenbezitster wordt bekeurd omdat haar hond losloopt binnen de bebouwde kom. Ze stelt dat ze ten onrechte is bekeurd omdat haar hond elektronisch is aangelijnd. Ze verwijst eveneens naar de uitspraak van de Haarlemse Kantonrechter uit 2010.

De rechter oordeelt dat het woord 'aanlijnen' taalkundig gezien ziet op 'fysiek gebruik van een lijn, de hondenriem, die de hondenbezitter aan de ene einde in zijn hand heeft en die aan het andere einde aan de halsband om de hals van de hond is bevestigd'. Bij het gebruik van de stroomband is geen hondenriem betrokken.

De rechter stelt verder onder meer het volgende vast:

De stroomband werkt op batterijen, die op enig moment leeg raken en vervangen moeten worden. Het is voorstelbaar dat een hondenbezitter niet altijd nieuwe batterijen op zak heeft. Het gaan wandelen met een stroomband geeft dus geen garantie dat het apparaat de hele wandeling functioneert, en het dus kan gebeuren dat het apparaat niet de gewenste controle geeft.

Voor een optimaal resultaat moeten de gebruiker en de hond voldoende training hebben gehad. Handhavers kunnen niet beoordelen hoeveel training gebruiker en de hond hebben gehad. Het is voor handhavers niet waar te nemen of een stroomband ook daadwerkelijk functioneert. Ze moeten hiervoor de hondenbezitters - en de hond nog veel meer! - lastig vallen door fysiek de werking te controleren. Zowel uit oogpunt van handhaving als uit dierenwelzijn ligt het daarom niet voor de hand om het gebruik van de stroomband als aanlijnen te accepteren.

Bij een stroomband is het ook van belang in hoeverre de hond in de directe nabijheid van de eigenaar wordt gehouden. Juist de mogelijkheid om de hond verder weg te laten lopen en de hond uit het zicht te laten raken, brengt een zekere mogelijkheid tot buiten werkelijke controle raken van de hond met zich mee.

De rechter stelt daarom vast dat het achterliggende doel van een aanlijnplicht, te weten handhaving van de openbare orde, met de stroomband niet in dezelfde mate wordt bereikt als met een fysieke aanlijning het geval is. De hondenbezitster wordt daarom in het ongelijk gesteld.

Standpunt Hondenbescherming

De Hondenbescherming is van mening dat 'elektronisch aanlijnen' 1) ineffectief is, 2) dierenwelzijn kan schaden en 3) dat het gebruik ervan door hondenbezitters in principe verboden zou moeten zijn.

1) Elektronisch aanlijnen is ineffectief

Wanneer een hond gevaarlijk gedrag voor mensen of andere dieren toont, wordt fysiek aanlijnen (door middel van een halsband en riem) vaak aangeraden als middel om schade aan anderen te voorkomen. Wanneer een hond op de juiste wijze is aangeliend, op de juiste wijze begeleid wordt, kan dit het onschadelijk houden van een dier realiseren. Daarbij is de fysieke en geestelijke bekwaamheid van de geleider cruciaal. Immers een jong kind zal een aangeliende hond fysiek niet kunnen houden en een volwassene die onvoldoende alert is, kan ook de riem uit zijn hand laten schieten. In de handen van een bekwaam geleider is een fysiek aangeliende hond echter in principe onder controle.

In het geval van elektronisch aanlijnen is de situatie anders. De hond is in deze situaties onaangeliend. Men vertrouwt erop dat het dier op het signaal van de elektronische halsband zal reageren zoals de geleider wenst. Dit kan echter op een aantal punten mis gaan.

Twee belangrijke punten zijn:

- Een elektronisch toegediende prikkel werkt op basis van het creëren van pijn bij dit dier. Een dier dat een pijnprikkel toegediend krijgt, kan hierop reageren door te vluchten (en bijvoorbeeld naar zijn geleider te gaan). Het dier kan echter ook reageren met agressie. Pijn is een primaire ontlokker van agressie. Het gebruik van een elektronisch hulpmiddel om agressief gedrag door een dier te voorkomen, kan dus juist agressie uitlokken of verergeren.
- De geleider kan te laat zijn wens kenbaar maken aan het dier om bij hem te komen en niet tot het tonen van agressie over te gaan en te laat het elektronisch hulpmiddel inzetten. Zo zijn er in stedelijke gebieden veel voorwerpen (heggen, auto's, muren) die een onderwerp van mogelijke agressie aan het zicht van de geleider onttrekken, waardoor deze onvoldoende snel reageert. Daarbij moet ook rekening gehouden worden dat een hond zijn neus gebruikt voor het waarnemen. Als gevolg daarvan kan hij een wezen eerder waarnemen dan zijn geleider, die op zijn ogen vertrouwt, dat kan.

2) Elektronisch aanlijnen kan dierenwelzijn schaden

Het toedienen van elektrische prikkels aan een dier veroorzaakt pijn bij dit dier en kan de omgeving van het dier minder voorspelbaar en controleerbaar maken. Zowel pijn als een minder voorspelbare en controleerbare omgeving kunnen leiden tot zeer aanzienlijke welzijnsaantastingen bij dieren. Het is niet voor niets dat er in diverse Europese landen reeds een verbod op het gebruik van elektronische hulpmiddelen in de wet is vastgelegd en dat ook in Nederland wetgeving op dit gebied wordt voorbereid.

3) Gebruik van elektronische hulpmiddelen door een hondenbezitter zou verboden moeten zijn

Het mechanisch correct gebruik van elektronische hulpmiddelen bij dieren vraagt een aantal vaardigheden van de geleider. Zo moet de geleider de juiste waarnemings-, timings- en inschattingsvaardigheden bezitten. Deze vaardigheden bezit het merendeel van de hondeneigenaren niet. Zelfs zonder dat men het dierenwelzijnsaspect beziet, zou het gebruik van elektronische hulpmiddelen door hondenbezitters dus verboden moeten zijn, omdat een hondenbezitter daarvoor onvoldoende kennis en vaardigheden bezit.